

Zadnje vesti

Vreme, pravi vremenski urad, bo ostalo nespremenjeno—prijetno, hladno in sončno. Najvišje 86 stopinj, najnižje 60 stopinj.

Predsednik Eisenhower je kapituliral, in sicer brez pogojev, v vprašaju kontrakta Dixon-Yates. Tako vsaj so večeraj zmagoslavno zaklicali demokratje v Washingtonu, in to ne brez vzroka. Več kot leto dni se je vršilo politično prerivanje o tem vprašanju, pri katerem je šlo za to, ali bodo veliki privatni interesi zopet zajahali federalno vlado v izrabljanju vodnih sil naroda za zasebni žep, ali pa princip, ki je bil postavljen, ko je Franklin Roosevelt zgradil TVA, ostane sestaven del ameriške notranje gospodarske politike. Eisenhower je kontrakt Dixon-Yates predikal in s tem takorekoč javno priznal, da "socializem, ki se plazi" (tako je svoj čas označil TVA) ni taka nevarnost za Ameriko kot so to trdili desničarski republikanci.

Prihodnji mesec že bomo v Clevelandu imeli primarne volitve, pri katerih se bodo izbirali kandidati za župana in člane mestne zbornice. Pa je bilo do zdaj vse nekam neverjetno tiho v politiki. Edinole župan Celebrezze je prošli teden naznanil, da bo zopet kandidat. On, kakor znano, je neodvisen demokrat. Kar se republikancev tiče, ni niti enega, ki bi se izjavil, da bo kandidat, dasiravno so bila sem-patja imenovana nekatera imena. Tudi med demokrati—uradnimi, ki jih vodil Ray T. Miller—se ni do večeraj nič slišalo. Zda pa se je nenadoma pojavilo eno ime. To je državni senator Joseph W. Bartunek, komaj 31 let stari demokrat. O njem se trdi, da bo šel v boj proti Celebrezzu. Ni pa to še uradno. Pred dvema leti je bil Millerjev kandidat proti neodvisnemu Celebrezzu okrajni inženir Albert Porter, ki pa je, kakor znano, na volitvah pogorel.

O skoraj neverjetno odpornem zločinu se javlja iz mesta Sioux City, Iowa. Umorjena je bila najdena komaj dve leti stara deklica Donna Sue Davis, in iz stanja trupela je razvidno, da je bilo dete žrtve nekega spolnega pohotneža. Deklica je bila ugrabljena iz postelje nekaj minut potem, ko jo je mati položila spat. Sosedje družine Davis pravijo, da so videli nekega moškega, ko je oprezoval okrog njih doma, a niso imeli prilike, da bi videli njegov obraz.

Mestni svet Clevelanda je na svoji sinočnji seji podvel korake, da bi ljudje, ki imajo za seboj kriminalno zgodovino, ne mogli vršiti posla "bartenderjev" v gostilnah, kjer se toči alkohol. Obstojča postava prepoveduje le lastništvo take gostilne osebam, ki so bili kdaj spoznani krivim kaknega resnega zločina.

Tragedij s starimi električnimi hladilnicami kar ni konec. Večeraj sta bila na dvorišču nekega doma v Columbiu, Ohio, najdena zadušena v taki hladilnici dva dekca, oba stara 5 let, z imeni Motrose R. Parrish in Ronald C. Porter.

Filmski igravec Clark Gable se je poročil z igralko Kay Spreckles, ki je postala njegova—peta žena. Med ljudmi v Hollywoodu to seveda ni posebnost. Poroka je bila brezhrupna

RADI BOLJŠIH MEZD--ALI JE NUJNO ZVIŠANJE CEN?

Steel Magazine, ki je glasilo ameriške industrije jekla, je pričel s propagando, da bo vsled višjih delavskih mezd v tej industriji nujno nastopilo splošno zvišanje cen. Tako pri avtomobilih, kakor tudi pri redni potrošnji. Jeklarne so dvignile cene jeklu pri tonu. Prizadeta bo gradbena industrija, pa tudi cene drugod. Steel Magazine se izraža na splošno.

V New Yorku in v Washingtonu le naglašajo, da bo z višji mezdami povečana kupna moč ameriškega delavstva. Računa se, da bo ameriško delavstvo v letošnjem letu zaslužilo osem milijard dolarjev več, kakor je bil to slučaj v lanskem letu. Povišane mezde nimajo nujno za posledico, da se zvišajo cene na splošno. To je pokazal tudi sedanji trg, pokazala pa tudi zgodovina mezd.

Uradno se je izdala tabela, ki prikazuje in tudi dokazuje, da so se lahko mezde dvignile, niso se pa dvignile cene, vsaj ne v isti višini.

V letu 1948 so se mezde dvignile povprečno za 8,9 odstotkov, cene življenjskim potrebščinam pa le za 0,3 odstotke.

V letu 1949 ni bilo povišanja mezd, cene pa so padle kar za pet odstotkov.

Leta 1950 so se mezde povišale na splošno za 7,6 odstotkov, cene na splošno pa le za 3,9 odstotkov.

Povišek mezd v letu 1951 je znašal 8,4 odstotke, cene pa 0,3 odstotke.

Leta 1952 so bile mezde višje za 4,3 odstotke, cene pa so padle za 2,8 odstotkov.

V letu 1953 so se mezde zvišale za 4,6 odstotkov, cene pa so padle za 0,5 odstotkov.

V letu 1954 so se mezde dvignile za 2,7 odstotkov, cene le za 0,2 odstotka.

Današnja tendenca cen je navzdol.

IZSELJEVANJE ITALIJANOV

Iz pristanišča Napoli v južni Italiji sta odpluli dve potniški ladji in sicer italijanska Castel Bianco in argentinska Corrientes. Obe ladji nosite na krovu 852 Italijanov, ki se selijo v Južno Ameriko.

Iz Californije

Iz sončne Californije pošiljata pozdrave Michael in Mary Chock.

SPOKORJENCI SE VRAČAJO...

SAN FRANCISCO, 11. julija — Danes je odplula ameriška potniška ladja President Cleveland iz pristanišča v Hong Kongu na poti v pristanišče v San Francisco. Ladja President Cleveland bo prispela v San Francisco dne 29. julija. Ladja nosi s seboj tri ameriške vojakke, ki so se bojevali na Koreji, ki so padli v komunistično vojno ujetništvo, tam se spreobrnilo h komunizmu, odšli na Kitajsko, kjer so bili dobri dve leti, pa so se zopet spreobrnilo in odrekli komunizmu. Izjavili so se za pripravljeni, da se povrnejo nazaj v Združene države.

Eden od teh je doma iz države Texas, drugi iz države Georgia, tretji iz države Washington. Pred odhodom v Ameriko so vsi in nekam nanadna. Kam se je par po poroki, ki je bila v sosednji državi Nevadi, podal na nedelne tedne, ni znano.

TUDI MLADINA IMA SVOJ STANDARD!

Kakor pri starejših Amerikancih, tako se tudi pri ameriški mladini izoblikuje posebni standard te mladine. Nič ne pomaga, če mati vidi, da se 13 letna hčerka že maže po brazu. Na srednjih šolah so ugotovili, da vsak od treh dečkov pod 16 leti že kadi. Ko pa gre za starost nad 16 leti, pa kadijo trije od petih.

Smrt—in življenje!

V Manchester, N. H. je šla 23 letna Richard Johnson v porodnišnico, ko je istočasno morala vzeti na znanje, da je njena štiri letna hčerka Patricia bila umorjena po nekem spolnem pohotnežu. Johnsonova je v porodnišnici porodila sinčka, četrtega otroka v družini. Kot zločinca nad štiritletno Patricia so prijeli 17 letnega čevljarja Walterja Bourque, ki je zaprt in pod obtožbo premišljenega umora. Javni tožilec je napovedal, da bo zahteval najvišjo kazen—obešenje.

Walter Bourque se nahaja v zaporu brez ugodnosti, da bi se lahko s položajno varščino branil iz svobode.

Društvo "Washington"

V sredo 13. julija ob osmih zvečer ima svojo sejo društvo Washington, št. 32 ZSZ v običajnih prostorih v SDD na Waterloo rd.

Pozdrav iz domovine

Z obiska v stari domovini se oglašajo s pozdravi Frank Oglar, Louis in Josephine Levstik. Spominjajo se nas, ko so se ustavili v Krašnji na Gorenjskem, ki je rojstni kraj Franka Oglarja.



Sinček se je narodil zakonca Mr. in Mrs. Frank Zobec, 1542 Crestwood Rd. v Mayfield Heights, ki imata že eno hčerko. Mati je bivša Antonia Traven, katere starši Mr. in Mrs. Anton Traven so s tem petič postali stari oče in stara mati, Mr. Frank Zobec pa sedmič stari oče.

Se na mnoga leta!

Na praznik Neodvisnosti 4. julija je praznovala Mrs. Anna Bartol, 1231 E. 170 St., svoj 75. rojstni dan. Hčerka, sorodniki in številni prijatelji ji želijo še mnogo let srečnega življenja.

Srebrna poroka

Dne 29. junija sta Mr. in Mrs. Peter in Pauline Adam iz 15814 Holmes Ave. obhajala 25-letnico njunega srečnega zakonskega življenja. Dne 3. julija sta imela sprejem sorodnikov in prijateljev. Mr. Adam vodi brivnico na E. 168 St. in Waterloo Rd. Hči, zet, vnukinja, mati Mrs. Dovan in sestre ter brat želijo zakonca zdravja in sreče, da bi dočkala zlato poroko.

Dodatno k zahvali

Dodatno k zahvali za pokojni Karol Kutnar se nam sporoča, da se družina iskreno zahvaljuje Mrs. Mary Zendar iz Glass Ave. za vso njeno veliko pomoč v boleznih in smrti.

Redna seja

V sredo zvečer ob 7.30 uri se vrši redna seja društva Collinwoodske Slovenke št. 22 S.D.Z. v Slov. domu na Holmes Ave. Članice so prošene, da se gotovo udeležijo.

PREDSEDNIK INDIJSKE VLADE NEHRU JE PREPRIČAN, DA GRE MOSKVI RES ZA MIR

O ČEM SE BODO RAZGOVARJALI NA KONFERENCI V ŽENEVI

LONDON, 11. julija—Predsednik indijske vlade Nehru je danes odletel iz Londona preko Cairu v Egiptu nazaj v New Delhi v Indijo. Nehru se je nahajal v Sovjetski zvezi, odtod je šel v Beograd v Jugoslavijo, na povabilo predsednika britanske vlade Anthonyja Edena pa v London, kjer je imel dva dni razgovore s predstavniki britanske vlade. Ob svojem odhodu iz Londona je dal dve značilni izjavi: Za časa svojega bivanja v Rusiji je dobil vtis, da gre Sovjetski zvezi v resnici za mir. Konferenca v Ženevi bo vsekakor olajšala, če ne odpravila svetovno napetost.

Ko gre za dnevni red konference v Ženevi, se v posameznih državnih prestolnicah že povdarjajo gotova konkretna vprašanja, ki bodo predmet konference, na drugi strani pa stališča posameznih vlad.

V Washingtonu naglašajo, da se Eisenhower ne bo pogajal o nobenem posebnem vojaškem ali denarnem vprašanju, ki bi znalo Ameriko angažirati z gotovimi obveznostmi. Eisenhower ne bo vzel s seboj nobenih strokovnjakov svetovalcev niti iz vojaškega poveljstva, niti iz zakladnega tajništva, federalne vlade. Razgovori v Ženevi bodo za njega splošno informacijskega značaja.

Ko gre za vprašanja Daljnega azijskega vzhoda državno tajništvo pričakuje, da se bodo na konferenci v Ženevi pojavila nasprotstva med Sovjetsko zvezo in komunistično Kitajsko. Ko gre za Korejo, posebno severno Korejo, ameriška špijonažna služba povdarja, da Kitajci tam gradijo z vso naglico nova letališča, s tem pa na eni strani kršijo določbe o premirju na Koreji, na drugi strani hočejo iz severne Koreje spodrinuti vpliv Sovjetske zveze.

Pred vojno na Koreji je Sovjetska zveza kontrolirala severno Korejo. Med vojno na Koreji in po tej vojni so se kontrole nad severno Korejo polastili Kitajci. Sovjetska zveza da se ne da izriniti in pošilja svoje civilne strokovnjake ravno v severno Korejo in izkorišča priliko in stanje, da komunistična Kitajška s svojimi lastnimi in političnimi strokovnjaki ne razpolaga, kaj šele, da bi jih pošiljala v severno Korejo.

V Parizu so za konferenco v Ženevi začeli s propagando za

Wilsonu je žal

WASHINGTON, 11. julija — Charles Wilson, ki je v federalni vladi obrambni tajnik, je bil pred to službo glavni ravnatelj družbe General Motors Co. Wilson je imel 40,000 delnic te družbe in jih je moral prodati, če je hotel ostati obrambni tajnik federalne vlade. Delnice družbe General Motors so v zadnjem času poskočile. Wilson je že večkrat točil krokodilove solze nad svojimi bivšimi delnicami družbe, katere generalni ravnatelj je bil. General Motors je po sklenitvi nove mezdne pogodbe izvršil gotove transakcije svojih delnic in je vrednost delnic zopet poskočila. Tajnik Wilson je sedaj izračunal, da če bi bil obdržal svojih 40,000 delnic, bi bil danes za dva in pol milijona dolarjev bogatejši.

Se na mnoga leta!

Na praznik Neodvisnosti 4. julija je praznovala Mrs. Anna Bartol, 1231 E. 170 St., svoj 75. rojstni dan. Hčerka, sorodniki in številni prijatelji ji želijo še mnogo let srečnega življenja.

Srebrna poroka

Dne 29. junija sta Mr. in Mrs. Peter in Pauline Adam iz 15814 Holmes Ave. obhajala 25-letnico njunega srečnega zakonskega življenja. Dne 3. julija sta imela sprejem sorodnikov in prijateljev. Mr. Adam vodi brivnico na E. 168 St. in Waterloo Rd. Hči, zet, vnukinja, mati Mrs. Dovan in sestre ter brat želijo zakonca zdravja in sreče, da bi dočkala zlato poroko.

Dodatno k zahvali

Dodatno k zahvali za pokojni Karol Kutnar se nam sporoča, da se družina iskreno zahvaljuje Mrs. Mary Zendar iz Glass Ave. za vso njeno veliko pomoč v boleznih in smrti.

Redna seja

V sredo zvečer ob 7.30 uri se vrši redna seja društva Collinwoodske Slovenke št. 22 S.D.Z. v Slov. domu na Holmes Ave. Članice so prošene, da se gotovo udeležijo.

PREDSEDNIK INDIJSKE VLADE NEHRU JE PREPRIČAN, DA GRE MOSKVI RES ZA MIR

O ČEM SE BODO RAZGOVARJALI NA KONFERENCI V ŽENEVI

LONDON, 11. julija—Predsednik indijske vlade Nehru je danes odletel iz Londona preko Cairu v Egiptu nazaj v New Delhi v Indijo. Nehru se je nahajal v Sovjetski zvezi, odtod je šel v Beograd v Jugoslavijo, na povabilo predsednika britanske vlade Anthonyja Edena pa v London, kjer je imel dva dni razgovore s predstavniki britanske vlade. Ob svojem odhodu iz Londona je dal dve značilni izjavi: Za časa svojega bivanja v Rusiji je dobil vtis, da gre Sovjetski zvezi v resnici za mir. Konferenca v Ženevi bo vsekakor olajšala, če ne odpravila svetovno napetost.

Ko gre za dnevni red konference v Ženevi, se v posameznih državnih prestolnicah že povdarjajo gotova konkretna vprašanja, ki bodo predmet konference, na drugi strani pa stališča posameznih vlad.

V Washingtonu naglašajo, da se Eisenhower ne bo pogajal o nobenem posebnem vojaškem ali denarnem vprašanju, ki bi znalo Ameriko angažirati z gotovimi obveznostmi. Eisenhower ne bo vzel s seboj nobenih strokovnjakov svetovalcev niti iz vojaškega poveljstva, niti iz zakladnega tajništva, federalne vlade. Razgovori v Ženevi bodo za njega splošno informacijskega značaja.

Ko gre za vprašanja Daljnega azijskega vzhoda državno tajništvo pričakuje, da se bodo na konferenci v Ženevi pojavila nasprotstva med Sovjetsko zvezo in komunistično Kitajsko. Ko gre za Korejo, posebno severno Korejo, ameriška špijonažna služba povdarja, da Kitajci tam gradijo z vso naglico nova letališča, s tem pa na eni strani kršijo določbe o premirju na Koreji, na drugi strani hočejo iz severne Koreje spodrinuti vpliv Sovjetske zveze.

Pred vojno na Koreji je Sovjetska zveza kontrolirala severno Korejo. Med vojno na Koreji in po tej vojni so se kontrole nad severno Korejo polastili Kitajci. Sovjetska zveza da se ne da izriniti in pošilja svoje civilne strokovnjake ravno v severno Korejo in izkorišča priliko in stanje, da komunistična Kitajška s svojimi lastnimi in političnimi strokovnjaki ne razpolaga, kaj šele, da bi jih pošiljala v severno Korejo.

V Parizu so za konferenco v Ženevi začeli s propagando za

Visoki stroški televizije

Ne samo, kadar se kupi televizijski aparat, marveč ko gre za popravila tega aparata. Televizijski aparat je del ameriškega, tudi delavskega standarda življenja. Razumljivo je, da so v delavskih krogih postali pozorni na to kako visoki so stroški popravil. Delavske unije so si izbrale posebne strokovnjake iz televizije, ki odgovarjajo na razna vprašanja unijskih članov kaj je s stroški televizije, kadar gre za popravila.

Ta industrija je pač mlada in še ni ustaljenih cen. Ponekod zahtevajo za navadno popravilo aparata dovolj \$1.50; če pa je treba nadomestiti cev, je povprečna cena popravil \$2.50. Mnogi naši prijatelji so imeli težave s televizijskim aparatom. Izračunajte koliko ste plačali na stroških popravil!

Visoki stroški televizije

Ne samo, kadar se kupi televizijski aparat, marveč ko gre za popravila tega aparata. Televizijski aparat je del ameriškega, tudi delavskega standarda življenja. Razumljivo je, da so v delavskih krogih postali pozorni na to kako visoki so stroški popravil. Delavske unije so si izbrale posebne strokovnjake iz televizije, ki odgovarjajo na razna vprašanja unijskih članov kaj je s stroški televizije, kadar gre za popravila.

Ta industrija je pač mlada in še ni ustaljenih cen. Ponekod zahtevajo za navadno popravilo aparata dovolj \$1.50; če pa je treba nadomestiti cev, je povprečna cena popravil \$2.50. Mnogi naši prijatelji so imeli težave s televizijskim aparatom. Izračunajte koliko ste plačali na stroških popravil!

Leta 1953 sem kupila televizijski aparat. Od tedaj naprej so ga morali tolikokrat popravljati, da sem prepričana, da so ti stroški narasli tako visoko, da bi lahko kupila s tem denarjem drugi aparat. Prvi je staval v aparat novo cev. Naslednji dan aparat ni funkcioniral in vanj so vtaknili zopet novo cev. Tretji dan je aparat zopet odpovedal in "strokovnjak" je dejal, da ne pomaga ničesar drugega, kakor da ga vzame s seboj in popravi v mehanični delavnici. Stroški so rastle in rastle.

Delavske unije so trgovsko konkurenčno ugotovile, da je za navadno popravilo televizijskega aparata dovolj \$1.50; če pa je treba nadomestiti cev, je povprečna cena popravil \$2.50. Mnogi naši prijatelji so imeli težave s televizijskim aparatom. Izračunajte koliko ste plačali na stroških popravil!



Novi grobovi

STEVE FTIČAR
V ponedeljek zjutraj je bil najden mrtev na svojem domu na 1358 Marquette Ave. Steve Ftičar. Pokojni je bil 51 let star, rojen v Spodnji Lendavi v Prekmurju, odkoder je prišel v Ameriko leta 1920. Po poklicu je bil čistilec oken. Zapušča ženo Katie, sina Stevea in hčer Anne Simo ter enega vnuka, v starem kraju pa dve sestri in mater. Pogreb se bo vršil v sredo ob dveh popoldne iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62 St.

HERMAN EHRENBERG

V ponedeljek zjutraj je umrl v Euclid-Glenville bolnišnici Herman Ehrenberg, star 80 let, stanujoč na 20971 Goller Ave. pri družini Intihar. Bil je vdovec. Tukaj zapušča hčer Mrs. Gladys Row, v Brooklynu, N. Y., pa sina Harolda, dalje več vnukov, sestro Gustie Jennell in več sorodnikov. Bil je rojen v Clevelandu. Svoj čas je delal pri N. Y. Central železnici, zadnjih 15 let pa je bil vpokojen. Pogreb se vrši v sredo ob eni popoldne iz pogrebnega zavoda Jos. Zele in Sinovi na 458 E. 152 St. na pokopališče Hillcrest.

Zalostna vest

Mrs. Frances Abramovič, 934 E. 236 St., je prejela iz stare domovine žalostno vest, da ji je 29. junija umrla za srčno kapjo ljubljena sestra Johana Papeš, rojena Juretič, stara 60 let. Bila je vdova. Rojena je bila pri Kočevju. Tam zapušča hčer Ano, sina Dragota in brata Matijo, tukaj v Ameriki pa sestro Mrs. Abramovič, in sestro Mrs. Katarina Skulič v Steubenville, O., v Kanadi pa hčer Marijo, zeta Jožeta Kajfež in dve vnukinji. Bodi ji lahka domača gruda.

Himen

Poročila sta se poznani Matvež Mesec, večletni natakari v Klubu Slov. nar. doma na St. Clair Ave., in Mrs. Anna Filipič iz zapadne strani mesta. Prošli četrtek sta se podala na ženitovanjsko potovanje v North Chicago, Ill. Bilo srečno!

Išče sestro

Pavla Krajec, Okiškega ul. 20, Ljubljana, Jugoslavija, bi rada zvedela za naslov svoje sestre Mary Tikstar, rojena Grm, ki je pred več leti bivala na 1187 E. 61 St., potem pa se je preselila nekam v Chicago, Ill. Rojena je bila leta 1894 v Ribnici. Če sama to čita ali pa če kdo ve kaj o njej, je prošena, da sporoči sestri v Ljubljani ali pa na Mrs. Josephine Urancar, 4206 St. Clair Ave.

Seja popoldne

Članice društva Svobodni-selne Slovenke št. 2 S.D.Z. so vabljene, da se udeležijo seje v četrtek, 14. julija, ki se vrši na domu tajnice Mrs. Josephine Petrič na 101 E. 225 St. in sicer zgodaj popoldne.

"ENAKOPRAVNOST" Za odpravo smrtnih kazni!

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day
Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KONEC "FREE ENTERPRISEA"

(I)

Ameriška družba je doživela v zadnjih dneh dva pomembna gospodarsko-socialno-politična dogodka. Prvi dogodek je bil ta, da so se pogajanja za novo delavno pogodbo v glavnih industrijah avtomobilov in jekla končala z uspehom in ni bilo stavk. Drugi dogodek je bil ta, da so se ameriški farmerji, ki pridelujejo pšenico in ki dajejo ton tej produkciji, izrekli z ogromno večino—več kakor s tremi četrtinami zoper popolno svobodo pridelovanja pšenice in trgovanja z njo, so se torej izrekli za gotovo omejitve znanega ameriškega "free enterprise." Zakaj povdarjamo ta dva dogodka?

"Free enterprise!" to se pravi, da naj se v ameriško gospodarstvo nihče uradno ne vtika in naj Amerikaneec kot svobodni človek dela tudi v gospodarstvu popolnoma svobodno. Nobenih omejitev! Nobenega posega državne oblasti, ko gre za izkoriščanje ameriških surovin in zalog! Tudi ko gre za pogajanja v industriji, naj obvlada popolnoma svobodna volja obeh taborov!

"Toda ta "free enterprise" je pri zadnjih dveh dogodkih pokazal to, kar smo že itak ponovno podčrtali, da je Amerika polna medsebojnih nadsprotij.

Slovenci Amerikanci so prišli sem v Ameriko večina iz kmetijskih domov starega kraja. Kake primere z ameriški farmarji seveda ni. Spomnili pa se bodo, da je bil in je ostal tudi slovenski kmet v starem kraju pristaš "free enterprisa," da je obdeloval svojo zemljo, kakor je pač sam hotel, branil pa je meje te zemlje in ni dopustil kakih omejitev prav po tistem znanem principu, da ima grunt korenine do pekla. Kaj in kako je hotel posejati, je bilo odvisno samo od njega. V bistvu je isto veljalo za velikega ameriškega farmarja. Farmar je ne samo neko ime, marveč velika in globoka vsebina, ki v tej besedi pomeni nekaj velikega. Prestaviti besedo ameriškega farmarja v kak slovenski "kmet," "posestnik," morda celo "veleposestnik" nima nobenega smisla. Ameriški farmar je problem, ne samo ime. Če je ta farmar z vso moderno tehniko in avtomatom v krizi, je v krizi ameriška družba. Ne bomo trdili preveč, če izvajamo, da zna kriza ameriškega farmarja ploviti na svetovno gospodarstvo. In kaj smo doživeli pri tem ameriškem farmarju? Ameriški farmarji, ki pridelujejo pšenico, so se v 77,2 odstotka pri zadnjem glasovanju izrekli za to, da naj velja še v naprej zapoved federalne vlade, koliko akrov ameriške orne zemlje se sme obdelovati za pridelovanje pšenice, s tem pa so se izrekli tudi za to, da so pripravljene, da federalna vlada v Washingtonu nekam dirigira cene tej pšenici. Pri prodaji bušelnov pšenice bo dobil farmar gotovo toliko in toliko federalne podpore. Torej najbolj izraziti individualistični človek ameriške družbe—ameriški farmar se je izrekel za osebno omejitve, ko gre za obdelovanje njegovega polja in se je izrekel proti temu, da naj svobodni trg določa cene njegovim produktom—pšenici. Izrekel se je zoper princip svobodne konkurence.

Ko smo bili priča dogodkom pogajanj za novo delavno pogodbo v velikih industrijah avtomobilov in jekla, smo opazili dvoje dejstev: Prvič, da je industrija jekla pristala v letu 1955 brez stavke na veliko več, kakor pa je pristala v letu 1952 potem, ko je stavka v tej industriji trajala polnih 54 dni. Nekaj se je spremenilo v glavah industrijskih magnatov v industriji jekla! Sicer je bila plača delavstva v tej industriji sorazmerno visoka; tudi so si delavi priborili druge socialne ugodnosti. Toda povprečno 15 centov več na uro v gotovini pomeni za jeklarja precej!

Nam gre za uvodna pogajanja za novo mezdno pogodbo v industriji avtomobilov—pri Fordu! Ford je delavstvu ponudil znižane cene pri nakupu avtomobilov. Hotel je delavstvo povezati z industrijo avtomobilov kot tako. Delavstvo je to ponudbo odklonilo. Ne bomo trdili, da delavstvo ni zainteresirano na usodi podjetja. Toda principa "free enterprise" ni odklonilo. Zaveda se, da je zagon ameriške industrije, ki daje kruh tudi njemu, še vedno odvisno od tega "free enterprise." Delavske unije ga nečejo nadomestiti!

L. Č.

V Veliki Britaniji imajo rešiti družbeno vprašanje, ali naj se kazenska sodba z obsežnim odpravi ali ne. Povod je dal slučaj 28 letne Ruth Ellis, ki je bila obsojena an smrt z obsežnim, kazen pa naj se izvrši to sredo.

Ruth Ellis ima za seboj burno zgodovino. Kot dekle se je začelo uveljavljati v londonskih nočnih lokalih. Ruth Ellis je bila poročena z ameriškim vojakom, ki je bil premečen iz Anglije na francoska tla in v bojih v Franciji v zadnji vojni padel ravno ko je bila Ruth Ellis na porodu.

Ruth Ellis se je znova poročila, pa tudi razporočila. Tudi iz tega drugega zakona je imela enega otroka.

Ruth je hotela imeti ljubimca. Spoznala je sina zobozdravnika, katerega je zalagala z denarjem in obleko, pa ji ljubimec ni bil zvest. Ruth ga je zasačila, ko je izstopil iz avtomobila v družbi v objemu z drugim dekletom. Ruth, ki je vedela za nezvestost svojega ljubimca, je

storila zadnji korak, da ga je namreč ubila.

Na sodni razpravi, ki je bila ena najkrajših v angleških kriminalnih zgodovini, je njen advokat skušal omiliti njeno dejanje, češ, da ga ni izvršila pri pravi pameti. Ko pa je razpravljajoči sodnik Ruth vprašal, zakaj je vzela s svojega stanovanja pištolo, je Ruth hladnokrvno odvrnila, da radi tega, da nezvestega ljubimca ubije. Izrečena je bila smrtna sodba. Ruth se ni pritožila in tudi ni vložila milostne prošnje, da jo pomilosti britanska kraljica.

Po Veliki Britaniji zbirajo sedaj podpise ne samo za pomilostitev 28 letne Ruth Ellis, mater dveh otrok, marveč za odpravo smrtnih kazni sploh. Gre za sto in sto tisoče zbranih podpisov, ki jih vozijo s tovornimi avtomobili na britanski dvor, akcijo pa vodi britanska delavska stranka. Glavno glasilo te stranke Daily Herald imenuje smrtno obsobo Ruth Ellis, če naj se izvrši, več kot barbarsko. Tudi zahteva odpravo smrtnih kazni.

BANČNI VLOMI POJASNJENI

Agentje policije FBI so v Detroitu aretirali Louisa Tellerja in njegovo prijateljico Loro Ritenour. Tudi clevelandska policija ima Tellerja v svojih spislih kot znanega bančnega vlomilca. Zadnji bančni vlom, pri katerem je sodeloval Teller, se je izvršil v podružnici Cleveland Trust Co. na 9220 Lorain Ave. in sicer dne 3. junija. Vlomilci so odnesli iz banke \$88,000.

Kot izhaja iz poročil obeh policij v Detroitu in v Clevelandu, gre sedaj za pristojnost preiskovalnih oblasti in sodišča, ki naj sodi Tellerja in Loro Ritenour. Slednja se enako nahaja v zaporu v Detroitu; lahko bi se branila iz svobode, če bi položila varšino \$50,000. Spor o pristojnosti med federalnimi in krajevnimi oblastmi najbrž ne bo tako hitro rešen.

PŠENICA—NA CESTAH

Država Missouri je znana kot pridelovalnica pšenice. Letošnji pridelek je tako velik, da so farmarji v stiski za prostor, kamor naj spravijo pšenico. Silosi so prepolni. Farmarji so prišli na idejo, da pridelek pšenice "vskladiščejo" kar na javnih cestah, dokler ne dobijo na razpolago dovolj transportnih sredstev. Cestno nadzorstvo je bilo prisiljeno, da je avtomobiliste opozorilo na nevsakdanje zapreke na cestah, kako se z avtomobilom vred izogniti pšenici.

NA DOPUST IZ ZAPORA

V kaznilnici v Belfastu, severna Irska, je kaznilniška uprava poskusila prvič kakšen vpliv bo napravil njen korak, če da tudi kaznjencem dopust. Tistim kaznjencem, ki so se v kaznilnici do sedaj dobro obnašali, je kaznilniška uprava dovolila en teden dni počitnic. Ta ugodnost je vezana na pogoji, da se bo kaznjeneec vse dni na dopustu dobro obnašal. Ob prvem prekršku mora nazaj za zidove. Za enkrat je dobilo pogojni tedenski dopust 30 kaznjencev.

ZGODILO SE JE V ITALIJI

Blizu mesta Pavia v Italiji je prišla 38 letna kmetica Angela Livizzi na svojevrstno idejo: Ne da bi bila bolna ali preutrujena, je šla v posteljo z namenom, da tam ostane teden dni. Kakšen je bil pravi namen Livizzi ni povedala.

Po tednu dni je odšla iz postelje. Pod sebo je bila položila jajca in kokljak kot kakor na vališču in piščeta so se res izvalila, kura pa je bila mrtva.

PETORČKI V JUŽNI AFRIKI

Kanadskemu vzgledu "petorčkov"—pri življenju so ostali le štirje, so sledili petorčki, katere je porodila črnka v Rhodesia v Južni Afriki; tri deklice in dva dečka. Ena deklica je kmalu po porodu umrla, štirje ostali se počutijo dobro.

POZNI GOSTJE—NEVARNI

V Marionu, O. sta se v baru V&S zglasila ravno, ko so hoteli lokal zapreti, pozna gosta. Eden od njih je bil celo maskiran. Mesto da je lastnik gostilne kaj iztržil, sta mu pozna gosta odnesla iz blagajne \$2,673 in jo odkurila.

NAD 2500 GLAV GOVEJE ŽIVINE VEČ

Dober predlanski pridelek krme je kmetom v kranjskem okraju lani omogočil več uspeha v živinoreji. V letih 1953 in 1954 se je povečalo število goveje živine od 23,940 na 26,480 repov ter je doseglo predvojno število. Mleka so lani namolzi okrog 22,000 hl več, ker se je povečala tudi molznost na posamezno kravo povprečno od 1300 na 1400 l. Zadržni mlekarji v Čirčah in Skofji Loki sta lani odkupili 47,430 hl ali 17,000 hl mleka več kakor predlanskim.

Število prašičev se je zvišalo v zadnjih dveh letih od 13,840 na 14,420 repov. Število konj, ki se je do pred tremi leti stalno višalo, se je zdaj zmanjšalo od 1447 na 4400. Tudi ovčereja je začela pred tremi leti pešati, brž ko je bilo v trgovinah naprotilaj dovolj tekstila. Letu 1952 je bilo v okraju nekaj nad 7000 ovac, ob koncu lanskega leta pa jih je ostalo še okrog 5300. Perutnina se je v tem času namnožila od kakih 55,000 na 64,000 kosov.

S krmiskimi rastlinami posejana njivska površina se je lani povečala za skoraj 500 ha ali za 13%, če jo primerjamo s predlansko. Zmanjšala pa se je njivska površina, posejana z žitom in drugimi posevki. Vendar krmiska površina spriče večjeje števila živine še ni zadostna.

HVALEZNOST ANGLEŠKIH VOJAKOV

Vsi angleški vojaki, pa naj služijo doma, v Nemčiji, Singapuru ali na Cipru, so hvaležni vojni ministru Anthonu Headu v imenu 80 vojaških rodov. Rešil jih je namreč čistila "Blanca," ki ga je uporabljala angleška vojska že od leta 1875. Gre za čistilo rjave barve, ki ga je treba v vodi nekoliko razredčiti. Z njim so v angleški vojski čistili uniforme, da so se lepo svetile. Milijoni angleških vojakov so se jezili na to čistilo, pa ni nič pomagalo.

Ob Tihem oceanu

Piše FRANK KERZE

Naša stara domovina trpi vsako leto na—kaj bi rekli—na vremenskih kapricah. Enkrat je suša, drugič je toča, tretjič so krajevni nalivi. Vse to upliva na letino. Posebno po zadnji svetovni vojni se vreme kar nekako noče spoprijazniti z redom, ki bi bil podoben tistemu, katerega želi ljudstvo. Po nekaterih kraljstevnem vremenu, posebno če jih starega kraja streljajo proti pride oblak, ki obeta točo. Včasih so tudi zvonili. Zraven tega je prišlo še praznovanje. Zdi se, da ni vse skupaj pomagalo.

Zato človek zasleduje z velikim zanimanjem vesti, ki nam sporočajo, da je znanost tista, ki obeta zboljšati vreme. V naših državah je skoro sto podjetij, ki se pečajo s tem, da spravijo dež iz oblakov. Pa ne samo to. Obetajo, da preprečijo tudi točo, preženo meglo, prepode oblake, ki nosijo blisk. Še več kot to. Če ima farmer sadni vrt, ki ne optrebuje dežja, pa speljejo oblake kakih deset milj preč nad polje, ki komaj čaka vode. Ti moderni čarovniki zamorejo odpreti oblak, da izlije vso svojo moč tam, koder gori gozd. Tudi sneg jih uboga. Vse to in še mnogo drugega je resnica, če—kaj bi dostavil? Če ne bo dež. Tako pravimo v vsakdanjem življenju in pomeni, da ne bo vse tako, kakor napovedujemo.

Ta moderna industrija dežja je dokaj kapricasta, rekli bi, nezanesljiva. In dežarji—to so ljudje, ki delajo dež—morajo deliti svoje uspehe z naravo. Da je vse to dokaj resna zadeva, nam priča najbolj naša vlada. Volila je posebno komisijo, katere naloga je, da preišče vso to deževno zadevo. In poročilo to bomo slišali njeno proučilo. Ta komisija je do zdaj pronašala toliko, da se lahko reče, da je dosti resnice. To se pravi, da se da priklicati dež, ki pride, ali pa ne pride. Imamo priče za to in za ono.

Primeri. V državi Oklahoma so imeli sušo. Najeli do dežarja ali deževca ki je šel takoj na svoje delo. Dvajset ur potem, ko je začel s svojo čarovnijo, je padlo na polje pol palca dežja, kar je rešilo pridelek. V kraju Redding, ki je v naši Kaliforniji, so najeli dežarja z dvojnimi namenom. Da prežene blisk in grom, kateri je povzročil ogenj v gozdovih in pa da privleče dovolj dežja, da se ogenj v gozdu zamori. Vse se je zgodilo tako. V državi Washington je zadel eropljan ob goro Cedar in se razbil. Brž so poslali v zrak dežarja, ki je stresel na oblake kemikalije. Takoj so se razdelili oblaki nad goro in helikopter je našel kraj nesreče. Rešili so vse.

Megla je malo bolj sitna za te čarovnike. Pravijo, da jo je lažje preprečiti, kakor pregnati. Dosegli so uspeh v San Jose, nadalje v Oregonu in drugod. V Santa Barbara so imeli težave s snegom. Poslali so v zrak čarovnika ali znanstvenika, ki je začel rabiti srebro, so se pravi, kemično zmes, kateri pravijo "silver iodide." Ko so začeli rabiti to sredstvo, se je izpremenil dež v sneg. Pa so preperečili tudi tega, s tem, da so stroj izmenoma odpirali in zapirali. Enake uspehe so dosegli na gori Mono Pines.

Kako pa s hurikani—ali je mogoče tudi te pregnati? Učenjaki so poiskovali to samo enkrat in sicer 13. oktobra leta 1947. Trije eroplani so bili poslani v zrak in so leteli 30 tisoč čevljev visoko. Iz te višine so stresali na črne oblake suh sneg v obliki drobnih zrn. To se je zgodilo okoli 400 milj od obale države Georgia. Priglasili so to akcijo za popolen uspeh. Vihar je sicer ponehal—ne za dolgo. Drugi dan je vstal iznova in se preselil nad državo Georgia, koder je napravil dovolj opustošenja in škode. Dežarji so bili tako presenečeni, da so sklenili, da ne

bodo več poizkušali preganjati orkanov. Pravijo, da je treba dosti več znanja za take akcije, kakor so ga imeli sami. Izdali so tudi svoje sporočilo, ki se glasi tako:

"Igra z hurikani ob vzhodni obali je dokaj nevarna posel. Ljudje bodo vselej dolžili dežarje za vso škodo, ki bi jo povzročil tak muhast orkan, o katerem se ne ve, ali se misli umakniti ali pa samo skriti. Tudi če bi kemikalije ne povzročile nobene škode tisti dan, bi bili vendar dežarji obdolženi za vso škodo v okolici nekaj stotin milj."

So pa učenjaki, kateri mislijo, da bi se dalo pregnati hurikane in sicer bolj v začetkih, ko niso še tako močni. Toda poizkuse bi morali imeti nekeje daleč na otokih Tihega oceana, koder bi ne bilo nobene škode. Kakor znano, imamo v naših državah gotove kraje, koder so orkani navadna prikazen, ki se ponavljajo od leta do leta. Tako imamo upanje, da se bo enkrat v bodočnosti kontroliralo orkane, kar bi bilo posebno velikega pomena za Florido, koder napravljajo škode na milijone dolarjev.

Od kdaj se pa človek zanima za kontrolo oblakov in dežja? Prvi poizkus, ki je bil znanstveno preiskan in uspešen, se je vršil 13. novembra leta 1946. Torej ni še niti deset let od tega. Vršilo se je vse delo nad mestom Pittsfield, država Mass. Oseba oziroma dežar je bil dr. Vincent J. Schaefer, ki je znan kot oče moderne modifikacije vremena. On se je peljal v zrak s pilotom Curtis Talbot. O svojem "potovanju" po zraku piše tako:

"Curtis je priletel v oblak, narkar sem začel jaz s svojo operacijo. Jaz sem stresel kake tri funte suhega ledu in trenutek kasneje sem videl pod sabo padati sneg. Rekel sem pilotu, naj obrne, da vidiva vpliv za nami. Bilo je vsepolno snežnik: šla sva še enkrat okoli in iznova sem zmetal kake tri funte leda. Potem sva letela ven iz oblaka in gledala, kako so plesale snežinke v višini treh do štirih tisoč čevljev. Stisnil sem Curtisu roko in dostavil: Popolen uspeh."

Od tega skromnega začetka se je začela nova znanost, modifikacija vremena. Neverjetni Tomazi so spravevali, kako vesta, da sta vidva povzročila dež in sneg? Kaj je zgodovina iz preteklosti tega kraja? Ali sta prepričana, da je vajino posipanje oblakov povzročilo vse to? Kaj vam kažejo aparati? Ali imata kake fotografirane posnetke?"

Največ poizkušanj z vremenom je bilo napravljanih v Kaliforniji, koder je vprašanje vode in dežja večni problem. Tudi državna zakonodaja se je pečala s tem, vendar pa nimamo še definitivnih poročil. Sliši se osebna mnenja. Splošno bi rekli, da je bil vsaj delni uspeh, ki je pa roditelj nova vprašanja. In ta so: "Ali zamore kdo izsiliti dež iz oblakov recimo na enem gotovem prostoru, ob enem gotovem času?" Najboljše uspehe se je doseglo v countyu Santa Barbara. Poročilo od tam pravi, da se je znano poznalo glede dežja. Bilo ga je v tistem letu od 50 do 90 procentov več, kakor po navadi.

Imamo danes zakon, po katerem je treba vse glede umetnega dežja sporočiti predsednikovi komisiji, katere je bila potrjena od kongresa. Tako prihajajo slednji dan poročila v Washington. Na ta način vemo vsak dan nekoliko več. Umetno vreme je danes znanstveno vprašanje, na katerega bo treba odgovoriti in sicer čim prej, toliko boljše. Vse to velja do 30. junija leta 1956. Vprašanje umetnega dežja je nujno pri nas in zato je nad vse važno, da se ve za uspeh novega znanstva.

Kako stoji to vprašanje pri znanstvenikih? Nobene pozitivnosti ni. Le to priznajo, da se vsaj nekod kaže uspeh. Drugače

je pa še vse v začetnem stanju. Prej omenjani dr. Schaefer pravi tako:

"Naše ozračje je zadnje veliko vprašanje znanosti. Je takorekoč še čisto nepreiskano. To je divji problem in nič ne vemo glede bodočnosti. Res je, da rabimo na tem polju vrsto znanstvenikov. Kdor pravi, da vremena ne bo mogoče kontrolirati, tisti ne ve, kaj govori in kaj vse premore moderno znanstvo."

Danes zmujemo že to, da premenimo vreme. Enkrat v bodočnosti bomo lahko diktirali, kakšno vreme naj bo."

Danes pripravljajo v ta namen gotove postojanke, ki bodo stalno pod kontrolo znanstvenikov. Tam se bo reševalo vprašanja eno za drugim, tam bo mogoče dajati pozitivne odgovore.

Vreme je v prvi vrsti vprašanje farmerjev. Voda v ti ali oni obliki je pogoj za vse, kar raste. So pa težave. Eno podjetje za dež je kmalu pred sodnijo. Eksperiment je treba plačati z dolarji. Če se ne obnese, je takoj tožba. In vreme je včasih dokaj muhasto. Tako je bilo enemu učenjaku naročeno, naj preskrbi dež za drugi dan. On je prejel denar, objubil vse, a je bil nekako zadržan, da ni mogel na delo. Ker je začelo vsejedno deževati, je dobil kar sedem tožb. Vsak je hotel svoj denar nazaj. Ker je naše ozračje tako malo poznano, bo treba mnogo nadarjenih učenjakov, ki morajo znati precej več, kakor pa danes učijo po šolah. Zanimivo je, da imamo nekatere začetke gotovih strojev, ki jih uporabljajo manjše kompanije. En tak stroj se imenuje parni generator. Tak stroj stoji na zemlji in z zemlje piha na oblak, kateri kaže dobro. Veliko vreteno pošilja proti nebu nevidne pare, katere povzročijo, da se voda v oblaku zgosti in polagoma premeni v snežne kristale. Iz teh začne potem dež.

Najbolj navadno sredstvo za dež je srebrni iodide (silver iodide). Nadalje je suh led, ki je bil pokazal dokaj uspehov. Rabili so že tudi navadno kuhinjsko sol in sicer ne brez uspeha.

Danes je delo z oblaki dokaj težavno. To pa zato, ker je vse tako negotovo. Zadnjih par let so vodili dosti poizkusov z oblaki. Kakor vsako drugo leto, je bilo tudi v tem času dokaj hudih ur. In ljudje so začeli vse obsešati tistim znanstvenikom, ki se pečajo z vremenom. So torej težave.

Na drugi strani pa imamo dejstva, ki zahtevajo, da začnemo posvečati kar se da naših moči vremenu. Ni samo Kalifornija, ki trpi na pomanjkanju vode. Pravzaprav je začelo zmanjkovati vode po vseh krajih naših držav, po enih bolj po drugih manj. Reke vpadajo, jezera se suše. Višina vode v zemlji pada od leta do leta.

Tudi znani kalifornijski "smog" je v zvezi z vodo. Mi bi morali iznajti take dimnike, ki bi spodnji zrak vlekli gori in pošiljali na zemljo dober, čist zrak. Kdor pozna razmere na naši zemlji, tisti svetuje, da pustimo atomske bombe in vojsko proti "smog," pa se poprimemo, da dobimo rešitev za vodo. Kadar bodo struge polne, zemlja napojena, potem ne bo skrbi, kje bo hrana za človeštvo.

Vprašanja na naši zemlji ne bomo rešili z mirovnimi konferencami, pač pa z vodo. Oblakov je zmiraj dovolj nad nami. Treba ni drugega, kakor porabiti njih vsebino, pa bo vode dovolj za vse. In vse to se mora zgoditi kmalu.

AMERIKANCI POTUJEJO

WASHINGTON, 11. julija — Ameriško državno tajništvo oddelek za izdajo potnih listov je izdalo poročilo, da je ta oddelek preoblegan. V letošnjem letu so izdali že 480,000 potnih listov ali 50,000 več, kakor za isti čas lanskega leta.

ŠČETKE IN LONCI

POMLAD JE POČASI lezla v deželo. Krpe snega so se trdovratno držale senčnih leh, čeprav je sonce že prijetno grelo. Blatna cesta iz Kamnika v Komendo je bila skoraj prazna—srečal sem le nekaj kmečkih voz in nekaj kolesarjev. Na tej cesti skoraj nikoli ni večjega prometa, edino kadar je v Kamniku semenj, je malo živahnejše. Glavna vez tega kraja z ostalim svetom je avtobus, ki vozi iz Cerklj v Ljubljano.

Komenda je obsežna, lahko bi rekli tudi mogočna vas z dokaj pestro zgodovino. Prvotno je bila tipično gorenjsko kmečko naselje—z leti pa, ko se je prebivalstvo vedno bolj množilo in so si mnogi morali poiskati drugačne zaposlitve, je vedno bolj postajala obrtniški kraj. Zemlja ni mogla rediti vseh in tisti, ki niso hoteli zapustiti rodnega kraja, so si služili kruh z najrazličnejšim rokodelstvom.

Domača obrt se je tu razvila že zelo zgodaj, predstavlja pa tudi še danes močan vir narodnega dohodka komendske občine. Razen splošnih obrtnikov, ki skrbijo za vsakodnevne potrebe kmetijskega kraja, sta razviti predvsem dve obrti, ščetarstvo in lončarstvo.

NAJPREJ SEM SE oglasil pri ščetarjih. Pravzaprav sem jih težko našel, kajti poslopje, kjer imajo svoj obrat, je—vsaj na zunaj—bolj podobno dobri stanovanjski hiši, kot pa delavnici. Če ne bi bilo na poslopju napisana "Invalidsko podjetje ščetarstva" (mimogrede: danes niso več invalidsko, ampak državno podjetje)—bi verjetno zavil še kam drugam.

Upravnik podjetja tovariša Igljica, ki je poznan kot naš najboljši smučar-invalid (saj je tudi letos državni in republiški prvak), žal nisem našel v podjetju. Prijetno pa me je presenetilo srečanje z mojim stari prijateljem z gora, Jožetom Peterlinom. Kmalu sva bila v živahnem razgovoru. Jože mi ni povedal samo marsikaj zanimivega o ščetarjih, ampak dal tudi mnogo podatkov o lončarjih.

"ŠČETARNA" JE KOT PODJETJE nastala šele leta 1948. Ščeterska obrt pa je v Komendi že zelo stara—čeprav se ne ve natanko, v katero dobo segajo njeni prvi začetki. Tudi kako je nastala, oziroma kdo jo je zanesel v te kraje, nisem mogel izvedeti. Znano pa je, da si komendski "krtačarji" že dolgo let služijo kruh s tem napornim in utrudljivim delom.

To obrt opravljajo danes še mnogi zasebniki, a glavna proizvodnja ščetk je le omejena na "ščetarno," ki zaposluje okoli 62 ljudi. Tu izdelujejo ščetke: za čiščenje parketa, oblek, čevljev, konj, rok, za ribanje, ščetke iz jeklene žice itd., omela: ročna, sobna, brivska itd.; čopiče: brivske, pleskarske, zidarske itd. Kot surovina služijo ščetarjem svinjske ščetine, konjska žima, sirk in krštinove koreninice, "fibris" (stebela rastline iz Afrike, ki jih pa žal danes ni moč dobiti), dalje umetna vlakna (nylon, krenol).

Izdelovanje je pravzaprav precej primitivno, osnovano je na tipično ročnem delu in to predvsem zaradi tega, ker bi s strojno izdelavo (tudi če bi bila mogoča), nikdar ne dosegli take kvalitete, kot z ročno.

OGLEDAL SEM SI vse prostore ščetarne, Jože, ki me je spremljal, mi je sproti razlagal. V prvem prostoru—povprečno veliki sobi—je v zadušljivem prašnem zraku sedelo kakih 10 do 12 deklet. Roke delavk, ki so togo sključene sedele ob nizkih dolgih mizah, so obračale, razvrščale, urejale, izbirale, upogibale in pritrdjevale ščetine s tolikšno naglico, da sem le težko opazil, kaj pravzaprav počenja. Le razkav kašelj jih je vča-

sih za hip odvrnil temu, da sta bila oba kljub temu, da sta bila oba okna odprta na stežaj, ležala megla prahu, nesnage in majhnih ščetin, ki je silno zoporno legala na pljuča in dražila grlo.

Večno pokašljevanje delavk me je vznemirilo. Mislim sem že, da mora biti to delo silno nezdravo. Pojasnili so mi, da doslej še ni bilo nobenih obolenj. Pot od ščetine do ščetke je dolga. Ščetine, ki pridejo iz tovarn usnja (Kamnik, Vrhnika,) je treba prekuhati, čistiti, sortirati, izbrati, razvrstiti in šele potem so pripravljene za izdelavo "krtač" in čopičev.

Hodil sem iz prostora v prostor—nekje so izdelovali zidarske čopiče, drugje ščetke in spet drugje ribarice.

Povsod pa sem videl, da so prostori popolnoma neustrezni, premajhni, premalo zračni, zato je v njih res težko delati.

Ščetarja gradi nove prostore—strojno-mizarski oddelek je že v novi stavbi. Z izgradnjami letih ne bo izboljšano delo že zaposlenih, ampak bo dana tudi možnost razširitve obrata, s čimer se bo lahko zaposlilo še več komendantskih, ki morajo sedaj odhajati na delo na Duplico in v Kamnik.

V SLOVENIJI je lončarstvo gotovo ena najstarejših obrti. Opisuje jo že Valvazor in zlasti omenja Mengeš, Komendo in Mlako kot kraje, kjer je najbolj razvita.

Ta obrt danes opada. Ker izpodrivajo štedilniki in električni kuhalniki stare kmečke peči, kjer so kuhali v prevezanih loncih, zasledimo sedaj v redko katerem gospodinjstvu še glinasto posodo. Prav zaradi tega bodo morali verjetno komendski lon-

For Your Vacation . . .
Welcome to
CHRISTIANA LODGE
Slovenian Resort

- The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U.S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE
Dominik and Agnes Krasovec, Proprietors
Rt. 1, Box 248
Edwardsburg, Michigan
Phone 9126 F5

čarji preusmeriti svojo proizvodnjo predvsem na izdelovanje okrasne keramike.

V ZIMSKIH MESECIH je v "Bukovski gmajni zelo živahno. Tu kopljejo komendski lončarji svojo glino in jo potem vozijo domov.

Kako nastane iz gline lonec? Najprej se mora glina temeljito pregnesti. Glavni del procesa pa tvori oblikovanje posode. Lončar vzame primeren kot glinice, jo namesti na sredino okroglega, vrtljive mizice, ki jo vrti z nogami. Medtem ko se glina vrti, jo lončar s prstikom prstov oblikuje—in počasi raste pred nami lonec, latvica, cvetlični lonec ali pepelnik. V zadrugi imajo sicer mehanizirano, kot pri zasebnikih. Mizice vrti elektrika in nekateri predmete (pepelnike) že oblikujejo tudi z modeli—ne le s prsti.

Ko je posoda izoblikovana, se mora najprej nekaj časa sušiti. Po sušenju se prepelje v večje peči, kjer se ob temperaturi 500 do 900° C žge. Pravzaprav se žge dvakrat. Najprej toliko, da dobi pravilno trdnost, pri drugem žganju pa se da posodi "glazura." Predmete se potrese s prašom svinčene glajenke, ki se v veliki vročini raztopi in lepo oblije posodo ter ji da gladko površino in lep lesk. Svinčeni glajenki so primešani razni oksidi, s katerimi lončarske predmete obarvajo (manganov da črno, železov rjavo, bakrov pa zeleno barvo).

A. Čebulj
—Glas Gorenjske

Deset let Združenih narodov

V San Franciscu se je od 20. do 26. junija letos vršilo slavnostno zborovanje organizacije Združenih narodov. Zborovanje je bilo v proslavo desetletnice te svetovne organizacije, kateri pripada 60 držav ali ljudstev.

Organizacija Združenih narodov je bila zamisel pokojnega predsednika Franklina D. Roosevelta in drugih vplivnih voditeljev raznih držav z namenom, da ista rešuje mednarodne spore in probleme brez vojn. Predsednik Roosevelt ni dočkal njene ustanovitve. Vojska z Japonsko še ni bila končana, toda organizacija je bila ustanovljena in Zedinjene države je ob njeni ustanovitvi zastopal Harry S. Truman, ki je po smrti Roosevelta, dne 12. aprila 1945, prevzel predsedništvo naše republike.

V organizaciji Združenih narodov je 60 držav, ki predstavljajo nekaj nad polovico svetovnega prebivalstva, izven iste pa jih je še nad 20, med njimi komunistična Kitajska, ki ima sama nad 500 milijonov prebivalcev. Na splošno prevladuje mnenje, da bodo v bližnji prihodnosti tudi slednje sprejete v to mednarodno organizacijo, ko bodo odpravljene razne zapre-

Proslave desetletnice organi-

zacije Združenih narodov v San Franciscu se je udeležilo okrog 260 delegatov, med njimi črni in beli in rjavci in kapitalisti in komunisti in kristjani in muslimani in pogani in brez konfesij; pravi tip mednarodnosti in ljudstev sveta. Generalni tajnik te organizacije je Dag Hjalmar Agne Carl Hammarskjöld, porodu šved, in pomaga mu tisoče tajnikov in ekspertov in drugih organizacij. Stalni sedež organizacije je v New Yorku v novi lastni palači. Stroške krijejo dogovorno države, ki so včlanjene v organizaciji. Redno zasedanje organizacije Združenih narodov bo letošnje jesen v New Yorku; takrat bodo merda tudi nekoliko izpremenili oziroma izboljšali sedanji charter organizacije. Zborovanje v San Franciscu je bilo samo slavnostno in se ni ukvarjalo z običajnimi posli.

Slavnostno zborovanje v San Franciscu je na prvi seji pozdravil predsednik Zedinjenih držav Dwight D. Eisenhower s pomembnim govorom. Dejal je, da četudi organizacija Združenih narodov dosedaj ni izpolnila vseh naših upov, je storila mnogo dobrega in poravnala ali preprečila dosti sporov. Naša republika da bo ostala zvesta organizaciji in njenim ciljem za svetovni mir in za boljše življenje vseh. Tekom zborovanja so tudi vsi drugi zastopniki Združenih narodov povedali, kaj jim je na srečo, in pred zaključkom je govoril tudi bivši predsednik Zedinjenih držav, Harry S. Fru-

man, ki je bil navzoč ob ustanovitvi organizacije.

Od organizacije Združenih narodov smo ob njeni ustanovitvi pričakovali mnogo; pričakovali smo preveč v prvem navdušenju. Pozabili smo na neizogibna mednarodna trenja, kjer se interesi prizadetih križajo, in pozabili smo na človeško naravo. Pričakovali smo soliden in trajen mir in bratsko sodelovanje med narodi sveta. Nismo mislili na spore med velesilami. Združeni narodi niso dosegli vsega tistega, kar smo pričakovali. Toda organizacija je dosegla mnogo. Dosti sporov je bilo poravnanih. V zadevah svetovnega zdravstva in pomoči za ostalim ljudstvom je bilo mnogo storjenega. Kolonijalna ljudstva imajo v organizaciji Združenih narodov svojega zagovornika; isto velja za ljudstva, ki so pod mandatno upravo velesil. Vsi, ki sodijo, da se jim godi krivica, se lahko obrnejo na organizacijo Združenih narodov.

Seveda, organizacija Združenih narodov nima izvršilne moči. Nobene države, če je člana organizacije ali ne, ne more prisiliti, da postopa tako ali tako. Toda moralna moč organizacije Združenih narodov je velika. Tam se lahko javno obravnava vose pritožbe, ki jih imajo ali druge ljudstvo. Te obravnave sliši ves svet. In nobeni, tudi najmočnejši državi sveta, ni vseeno, kaj se govori na sejah Varnostnega sveta ali na zborovanjih generalne skupščine. V tem oziru nudi organiza-

cija Združenih narodov javno govorilnico; v tem je velika moralna moč te svetovne organizacije.

Glavni cilj organizacije Združenih narodov je mir in bratsko sožitje med narodi sveta. To je v interesu nas vseh. Zato iskreno želimo, da potom te organizacije pridemo bližje in bližje temu cilju. Morda bo treba sistem organizacije bolj ali manj izpremeniti, toda cilj mora ostati isti. Dosedanji uspehi niso bili veliki, toda bilo jih je znatno število in bili so dobri. Naj bi prihodnje desetletje uresničilo svetle nade mirnega sožitja med narodi sveta, ki smo jih imeli ob ustanovitvi organizacije Združenih narodov pred desetimi leti!

—NEW ERA, glasilo ABZ

2 SOBI SE ODDA

v najem. ženski stari nad 45 let. Si lahko tudi kuha. Vpraša se na 14228 SYLVIA AVENUE, kjer lastnik sam stanuje.

HIŠE NAPRODAJ

NAPRODAJ JE

dvo-družinska zidana hiša, na Lake Shore Blvd, blizu East 200 cesti. Okrog so drugi slovenski sosedje. 2 spalnice—velika kuhinja v vsak stanovanje. Pokličite predno bo prodana.

KOVAC REALTY

960 EAST 185th STREET
KE 1-5030

MARY A. SVETEK POGREBNI ZAVOD

Lično opremljeni pogrebni zavod, kjer se počutite kot doma.

Ne ozirajte se na to za kolikšno vsoto naročite pogreb—mi smo na uslugo z vso natančnostjo in skrbjo. Ničesar ne računamo dodatno za rabo naših lično opremljenih pogrebnih prostorov, ki so bili pred nedavnim popolnoma preurejeni in modernizirani.

PRESKRIBIMO DOSTOJEN POGREB PO CENI V SKLADU Z VAŠIMI RAZMERAH.

(Oskrbimo za prevoz truplo sem ali izven mesta).

478 EAST 152nd STREET

KE 1-3177 ako ni odgovora, pokličite KE 1-5202

Ambulancijska posluga na razpolago podnevi in ponoči

QUALITY AT A PRICE—EASY TERMS
STAKICH FURNITURE CO.
JAMES D. STAKICH, Prop.
IVanhee 1-8288 16305 Waterloo Road
STORE HOURS: Monday, Thursday, Friday—9 A.M. to 9 P.M.
Tuesday-Saturday 9 A.M. to 6 P.M. — Wednesday 9 A.M. to 12 Noon
— PRIMEREN POPUST ZA STAR APARAT —



NAZNANILO IN ZAHVALA

Žalostnih src naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je umrl naš ljubljani brat, svak in stric

VALENTIN KRIVEC

Zatisnil je svoje oči dne 5. junija 1955.

Pogreb se je vršil iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. ter od tam po opravljeni maši zadušnici na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili v naročje materi zemlji k večnemu počitku.

Blagopokojnik je bil rojen v vasi Klenik pri Št. Petru, Slovensko Primorje.

V dolžnost si štejemo, da se iskreno zahvalimo vsem, ki so položili tako krasne vence cvetja k njegovi krsti.

Hvala vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duši pokojnika. Bog plačaj!

Zahvalo izrekamo vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v posluho za spremstvo pri pogrebu.

Srčna hvala vsem, ki so ga prišli kropiti in se posloviti od nje—ga ko je ležal na mrtvaškemu odru, in vsem, ki so ga sprejmi na njegovi zadnji zemeljski poti na mirovdvor.

Hvala nosilcem krste-sobratom od društva Lunder-Adamič št. 28 SNPJ, katerega je bil član pokojni. Hvala tudi predsedniku tega društva za poslovilne besede v zadnji pozdrav.

Hvala čst. g. Alojz Ruper za tolažilne obiske in opravljeno sv. mašo zadušnico in cerkvene obrede. Zahvalo naj sprejme pogrebni zavod Joseph Zele in sinovi za vzorno vođen pogreb in najboljšo posluho.

Počivaj v miru, blagopokojnik, in lahka naj Ti bo svobodna ameriška zemlja!

Zalujoči:

MARY SELAK, sestra v Homer City, Pa.
JANEZ KRIVEC in JOZEFINA SMERDEL,
brat in sestra v Kleniku, Jugoslavija
ANTONIJA PRSANOVIC, sestra pri Trstu
FRANCES KRIVEC, svakinja v Clevelandu
nečaki, nečakinje in sorodniki
IGNAC PAVLOVIC, bratranec

Cleveland, Ohio, dne 12. julija 1955.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti in žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je preminila naša nadvse ljubljena skrbna mama, stara mama in sestra

JOSEPHINE LEVEC

rojena ROM

Blagopokojnica je nagloma preminila za srčno hibo na 4. junija 1955 na svojem domu. Pogreb se je vršil dne 7. junija iz Joseph Zele in sinovi pogrebnega zavoda in njeno truplo smo položili k večnemu počitku na pokopališče Highland Park.

Pokojnica je bila stara 66 let, in se je nabajala v Ameriki 49 let. Bila je članica društva Svobodomselne Slovenke št. 2 S.D.Z.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem, ki so položili krasne vence h krsti pokojnice, kar nam je bilo v tolažbo v dneh naše žalosti ter v dokaz, da ste pokojnico ljubili.

Iskrena hvala vsem, ki ste darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir in pokoj duše pokojnice.

Hvala lepa vsem, ki so dali svoje avtomobile na razpolago pri pogrebu, kot tudi vsem, ki so prišli pokojnico kropiti, ko je ležala na mrtvaškemu odru ter jo sprejmi na njeni zadnji poti na pokopališče.

Lepa hvala pogrebem, ki so nosili krsto. Hvala društvenim članicam Svobodomselne Slovenke št. 2 S.D.Z. za spremstvo pokojnice do groba, ter uradnici za ganljiv nagrobni govor.

Dalje lepa hvala pogrebem zavodu Joseph Zele in sinovi za vso posluho in tako lepo vreden pogreb. Hvala vsem, ki ste nam stali ob strani, nas tolažili in nam bili v pomoč v naši žalosti na en ali drugi način.

Prehljubljena mama, stara mami in draga sestra! Končala si trdno trpljenje Tvoje življenja. Zdej počivaj v miru in hladni ameriški zemlji. Počivaj mirno—spavaj sladko tam kjer ni muk ne trpljenja. Spomin na Tvoje dobro srce si ohranimo do konca naših dni!

Zalujoči ostali

ALBERT, sin
JOSEPHINE, ELSIE, VERA in EVELYN,
hčere
osem vnukov
brat EDWARD, sestra ANGELA
in več sorodnikov

Cleveland, Ohio, dne 12. julija 1955.

ILKA VAŠTETOVA

UPOR

ZGODOVINSKI ROMAN

(nadaljevanje)

"Če vam moja živina pomandra lonce in zmečka sita—meni nič mar! Zakaj se mi pa nastaljata na pot!" je godrnjal mali Mihec Rozman, ki je poleg službe nočnega čuvaja opravljal tudi delo meščanskega črednika. Vsako jutro se je tik pred sončnim vzhodom oglasil njegov rog in meščani so mu z vseh strani priganjali govedo, ki ga je potem na Krki napojil in s pomočjo pastirčka odgnal na pašo. Zvečer pa je čredo zopet prignal v mesto. Za to delo je dobival na leto goldinar od repa in vsaka hiša ga je imela nekaj časa na hrani. Ob večerih je posedal po gostilnah in zabaval ljudi z dobrotoljnimi šalami. Ko je ura v magistratnem stolpu odbila deset in so gostilne zaprli, je Mihec odšel na magistrat, vzela hebaro in leščerbo in nastopil nočno službo z obhodom po mestu. Seveda — brez spanja ne more nihče živeti!—pa je Mihec največji del noči prespal v svoji, od matere Marije Rozman podedovani hiši, starem trdnjavskem stolpu, ki je stal na ovinku ulice Na bregu in Križatijske ulice, nasproti Papeževi delavnici. Stolp je pred približno petdesetimi leti kupil kajpak za majhen denar—Mihčev ded Karel Bogoljub Rozman, ki je bil kot mestni sindik precej ugleden in premožen mož. To pa se premožnemu in uglednemu

pisarju gotovo ni sanjalo, da bo v tem, popravila zelo potrebnem stolpu nekoč na slami s starim plaščem odet spal—njegov vnuk —meščanski črednik in nočni čuvaj...

Pa to je bila bridka resnica. In kadar se je Mihec spomnil na svojega deda, ni nikoli trezen legel k počitku.

"Pazi, da ti danes krave ne zbezljavo. Mihec!" ga je na križišču Uskoške ulice podražil usnarj Papež, ki je mimo Mihčeve črede hitel proti domu.

"Kaj pa je vas tako zgodaj spravilo iz pernic?" se je začudil Mihec in z debelo pastirsko gorjajo nemilo lopnil Papeževo kravo, ki je z gobcem silila v svoje-ga gospodarja.

"Šel sem pogledat, kako stā mi sin in pomočnik postavila stojnico in razstavila blago. Zda je pa mi je povedal Govekar, da so iz Metlike pripeljali v Kandijo dva voza čudovito sladkih sliv."

"Pa jih še zame vzemite nekaj meric! Moje so bolj pozne. Ko dozore, vam jih vrnem."

"Prav, oglaš se pod večer pri nas!"

Mali usnarj je odhitel po ulici proti domu, da vzame dve vreči s seboj.

"Lepo te prosim, ne hodi kupovat v Kandijo!" ga je svarila žena.

"Saj ne grem prvič."

"Zasačijo te in sramoto boš imel."

"Kaj še! Nobeden naših mestnih stražnikov me ne bo hotel ne videti, ne poznati, če bi slučajno naletel name. Sicer pa se

si šepetali na uho, da bi bilo prav, če bi gosposka preiskala hišo. Najbrže bi našla tudi človeške kosti, če bi dovolj globoko kopala v kleti... Že nekateri tujec, ki je tam prenočeval, ni nikoli več videl zlatega sonca.

"Se sina zapeljaj k takšni neumnosti! Z mostu vaju bo videl mitničar in —"

"Mitničarji imajo danes drugega dela dovolj. Cele procesije sejmarnjev prihajajo preko mostu v mesto. Le nič se ne boj za naju, mama, in privošči nama to veselje, da ukaniva naše slavne mestne svetovalce za nekaj krajcarjev!"

"Zares—kar izplača se!" je s posmehom zagodrnjala okrogla usnarjeva žena za odhajajočim možem. Kaj pa je hotela! Saj je predobro poznala nagajivo žilico svojega moža, ki se je ob vsaki priliki spotikal ob povelja in odredbe mestne gosposke.

No, Papež je nekaj minut kasneje z vrečama pod pazduho pristopil k čolnarski lopi spodaj ob Krki, kjer je njegov sin že odpel čoln in ga držal za verigo, dokler ni oče stopil vanj.

"Metličan ima slive pri Košičku. Izstopila bova pod mostom," je odločil oče.

Sin—slok, precej velik fant, čednega obraza, temnih las in lepih sivih oči—je nemo prikimal in z veslom odrinil čoln izpod lope. S krepkimi udarci je pognal lepi, zeleno in belo pleskani čoln po mirni gladini Krke.

Res, oba mitničarja zgoraj na mostu se nista utegnla ozreti po zgodnjih veslačih. Tako sta usnarj in njegov sin varno dospela na drugi breg, izstopila bližju napajališča in se vzpela po vedno blatni in nesnažni poti na cesto. Pred njima je onkraj ceste stala nizka zidana hiša, s prostornim dvoriščem in precej velikim hlevom—gostilna "Pri Košičku." Med meščani je bila na slabem glasu. Pravili so, da zahajajo vanjo sumljivi ljudje; tihotapci, tatovi, roparski morilci in podobna sodrga. Malokdaj je zašel tja pošten človek, večina kakšen tujec. Sosedje so

si šepetali na uho, da bi bilo prav, če bi gosposka preiskala hišo. Najbrže bi našla tudi človeške kosti, če bi dovolj globoko kopala v kleti... Že nekateri tujec, ki je tam prenočeval, ni nikoli več videl zlatega sonca.

Tega dne je bilo okrog gostilne veliko vrvenje. Pred hišo z majhnimi zamreženimi okenci je bila ob dolgi staji privezana tovorna živina, po večini raztovorjena. Za hišo na dvorišču in na sadnem vrtu pri mizah pa so ležale polne vreče in velike, v sivo domače platno zavite cule poleg velikih košev in košar. Zraven njih so stali ali sedeli prodajalci in kupeci, vsi zatopljeni v svoje posle, saj je na večnih vratih stal na straži sam gospodar, koščen dolgin, sivih las in potuhnjenega pogleda. Izpod košatih sivih obrvi se je navidez brezbrziho oziral po cesti nazgor in navzdol in pozdravljaj prihajajoče goste in mimoideče znance med sejmarnji. Če pa je od daleč zagledal francosko vojaško patroljo ali katerega izmed mestnih stražnikov, je takoj izginil s praga in trenutek pozneje so bili že vsi tovori zavezani in zakriti in gostje so mirno sedeli pri mizah.

Papež in njegov sin sta stopila v gostilno pri širokih dvoriščnih vratih, obitih z železom in vdelanih v visok, močan zid, ki je obdajal dvorišče s hlevom in neznamen sadni vrt. Blizu vrat je stalo na dvorišču dvojje iz šibja pletenih voz, zvrhano polnih velikih vijoličastih sliv. Skoraj pol ure sta se oba Papeža preričala med kupeci, dokler nista prišla na vrsto in jima je prodajalec v belokranjski noši nasul vsakemu mernik sladkih sliv v vrečo.

"Takšnih sliv v mestu ne bodo prodajali," se je oglašil poleg Papeža mešan Vojska, možiček širokega dobrodušnega obraza.

"Saj kmetje niso neumni, da bi plačevali mitnino na mostu,

pa še štantnino in merice na trgu!" je rekel strojar Anton Nactigall, starejši mož z dolgo gosto brado.

"Imaš prav," mu je pritrdil usnarj Papež in zadrnil svojo vrečo. "Mi pa tudi nismo neumni, da bi v mestu kupovali slabše in dražje blago."

Plačal je slive, dvignil vrečo, si jo zadel preko ramena in stolpil za sinom čez cesto.

Onkraj ceste, na poti proti vodi, se je Jak Papež ozrl in se zasmeljal:

"Dobro sva jo odnesla, ali ne?"

Oče je zvito pomežiknil. "Dobro. Mama se je zastoj razburjala."

Položila sta vreči v čoln pod klop in odrinila. Na nasprotnem bregu pa je v Nactigallovi hiši zgoraj na lesenem odprtem hodniku stal gostač Nande Grošl. Z zanimanjem je opazoval oba meščana.

"Bes me plentaj, če ta dva nista v Kandiji kaj nakupila!" je mrmral sam pri sebi. Nekaj skokov in bil je po strmih lesenih stopnicah v svoji podstrešni sobi.

Z razmetane postelje je vzel zanemarjeni frak, s polomljenega stola pa zamaščeno čepico in stekel navzdol na cesto. Odhitel je po ulici Pri mesnicah, se pri mitnici zagnal skozi vrsto sejmarnjev na drugo stran in za poslojem mitnice nadaljeval pot mimo stopnic in mimo perišča na Loko. Tam se je bližju čolnarske lope skrtil za vrbovje in čakal. Ni čakal preveč dolgo, ko je zaslišal žlobudrajoče udarce z vesli.

Papeža sta se vračala.

Chicago, Ill.

REAL ESTATE

WISCONSIN — 40 acres near Lake Geneva — 82 Lake Shore Drive; 6 room bungalow, large barn, silo and other buildings. Part wooded. Open weekly. Sell all or part. Wonderful location. — Equipped for fancy livestock. For sale by owner. BEverly 8-2202

LEMONT VICINITY — Modern 5 room brick; air-conditioned ranch home, on 1 acre; 2 car attached garage. Many extras. Ideal bus location. Best offer. Lemont 292-M-2

PARK RIDGE — By owner. — \$24,900. 6 room bungalow. All face brick, 1½ bath. Finished knotty pine recreation room in basement. Gas heat. 55 ft. lot. 1633 S. Grace TAlcott 3-8247

2-BEDROOM brick ranch, picket fence, 4½ G. I. available, 70-ft. lot. 332 Miami SKYline 5-4706

HOMETOWN — Owner transferred, 2 bedroom duplex, with yard and garage. Cabinet kitchen, full bath; forced air heat. Near schools, churches. Price \$11,600, \$2,500 down. Approximately \$72 per month. 8837 S. Beck Place, Oak Lawn, Ill. GArden 4-0028

OWNER WISHES TO SELL — 2-STORY, one-family residence, northwest side (3453 N. Kolmar), 8 rooms, 5 bedrooms, 2 baths, enclosed back porch, basement, oil heat, 30 ft. lot. Immediate occupancy. Price \$16,500. Inspection invited. — Telephone owner Jacob Thomas. PALisade 5-8788

7 ROOM CAPE COD brick home and store 17x26. Commercially zoned area of North Lake, Ill. 2 years old; oil heat; one third down. Price \$30,000. Call FI 4-5410 or see North Realty, North Lake, Ill., 228 E. North Ave.

WORTH — 4 room brick, knotty pine room in basement; hot water heat, oil fired, plastered walls; 2 fireplaces, carpeting; acre of high ground; small down payment; owner. Call CEDarcrest 3-8976

LIBERTYVILLE — 3 bedrooms Brick Cape Cod. — Pine paneled upstairs; living room; 2 bedrooms; kitchen; bath down; porch; garage; patio with barbecue; basement; oil heat; landscaped; ½ acre; good commuting near shopping center. \$19,000. Libertyville 2-1755 1212 Victory Drive

Ko je Jak podajal očetu vreči s čolna, je stal pred njima—Grošl.

"Kaj pa sta vidva kupila do brega v Kandiji?" je vprašal in že otipaval vrečo na tleh.

"Nič nisva kupila. Krompir sva izkopala na njivi, če že misliš, da moraš v vsako reč vtikati svojo rdečo kumaro!" se je odrezal ježični Papež in potegnill vrečo kvišku.

Ampak kakor nalašč se je v tistem trenutku izmaknil zavezani rob vreče izpod vrvice in plaz vijoličastih sliv se je usul na travo, polno jutranje rose.

"Aha! Krompir—hehehe! Ali naj vam ga pomagam pobirati, gospod Papež?"

"Poberi se mi izpred oči, pasja duša!" je zarohnel usnarj.

"O, saj že grem. Mudi se mi, da poizvem, kako mislijo o vašem krompirju gospodje na magistratu."

S to grožnjo je Grošl odšel med nizkimi plotovi vrtičkov ki so se stiskali pod novomeškimi pečinami.

Res so nekaj dni po Jernejevem sejmu klicali Papeža na magistrat in mu naložili denarni globo.

(Dalje prihodnjč)

Chicago, Ill.

REAL ESTATE

JOHN MROZ ADVANCED AUTO BODY SHOP 2145 N. Tallman at Milwaukee Ave. Wrecks repainted, repaired. Towing Service available. LOWEST RATES IN TOWN. Good and Quick Service. Call ALBANY 2-4660.

INCOME PROPERTY 3-story Corner Building 3656 N. Fremont (Excellent condition) 2-4's, 2-4½, 1-7 room apartments, modern, all new plumbing, tile baths and kitchens. (Approx. annual income \$7,000. (Finished recreation room in basement.) Binded stoker. New, insulated roof. Price by owner \$41,000. Call GR 7-4770 after 11 a. m. —Sat. and Sun. all day.

OWNER WISHES TO SELL — 2-STORY, one-family residence—northwest side (3453 N. Kolmar)—8 rooms, 5 bedrooms, 2 baths, enclosed back porch, basement, oil heat, 30 foot lot. Immediate occupancy. Price \$16,500. Inspection invited. — Telephone Owner—Jacob Thomas. PALisade 5-8788.

NORTHBROOK COUNTRYSIDE Plastered 6 room frame ranch; 27 foot living-dining combination, efficient kitchen, large utility room; colored bathroom fixtures; 2 large bedrooms;—Parkay flooring; deep well with galvanized pipe; 2 car garage; ½ acre. Additional ½ acre available. By owner. CRestwood 2-3166.

MATTESON — 21337 Kildare. By owner. Frame, 3 bedroom ranch, 1 acre landscaped lot, oil heat, tile basement, hardwood floors, aluminum storms, attached garage; 40x10 screened porch; parochial and public school buses. Immediate possession. SKYline 5-7191

CORNER 2 STORY BRICK — Grocery Store and 2 apartments. Nice N.W. side neighborhood. Includes stock and equipment. Best offer. Call owner — PENSacola 6-8418

AURORA — 4 bedroom brick. East side. All modern, hot water oil heat; Lyon kitchen; knotty pine basement. New 2 car garage. Large landscaped lot with fruit trees. Near parochial and public schools. 88 ft. lot. \$21,000. Call AUra 2-7769

DOMESTIC HELP

HOUSEKEEPER — General duties, cleaning and cooking. Stay in Oak Park. Experienced, references. Call — EUclid 6-1861

HOUSEKEEPER — Suburb; couple and small baby; own room and TV; no heavy laundry. WEbster 9-3569

GENERAL HOUSEWORKER — 18-35; must like children, live in, must have references. ORchard 5-5313

GENERAL HOUSEWORK — No cooking, 2 children. Lovely private room and bath. Stay. Must like children. Highland Park 2-7182.

CHICAGO, ILL. FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

ARMY OFFICER, WIFE, 1 CHILD BIG COLLIE DOG — Need 2-3 bedroom unfurnished house. Any good location south Chicago or suburb. Excellent care. Downers Grove 7150 W.

RESPONSIBLE COUPLE — 2 CHILDREN need 5 room unfurnished apartment. 1st or 2nd floor. Any good location north. Moderate rental. Call KEdzie 3-7692 7-9 p. m.

RESPONSIBLE COUPLE — 4 school aged children. Need 2-3 bedroom unfurnished 5-6 room house. Will decorate. Any good location west in Chicago or western suburbs. Moderate rental. ARmitage 6-1097.

PLANT MANAGER & family need 3 bedrooms, yard. W. or N.W. Excellent references. Good care guaranteed. Kelso. BElmont 5-0572 or ORchard 5-4797

BUSINESS OPPORTUNITY

MEAT CONCESSION — Long lease. 2359 N. Clark Diversey 8-3294

GROCERY—2 room apartment in rear; enclosed porch. Reasonable price. HUmboldt 6-9335.

RESTAURANT—Thriving. Taking other opportunity. Mrs. Shrank, 1011 Burlington. Downers Grove 3040.

CLEANING AND SHOE REPAIR SHOP Established 12 years. Excellent opportunity for Tailor. Priced for immediate sale. 22nd and Michigan. VICTory 2-9713.

GOOD OPPORTUNITY TO BUY BEAUTY SHOP—5 years established clientele. Air conditioned, gas heat, 3 nice living rooms in rear. Selling and leaving town. See to appreciate. Call DANube 6-3656 for appointment.

RESTAURANT — Selling because of illness. Desirable location. Income \$1,500 month. Price \$2,500. 639 N. Clark St. WHitehall 4-9022.

GAS STATION — Stock and equipment. 2 boys, good location, good business, reasonable. GLadstone 3-9676

RESTAURANT AND COFFEE SHOP — Seats 69. Dining room, living quarters; located on Main St. \$2,800. Downers Grove 1892 If no answer call Downers Grove 4838 J

LIQUOR STORE AND BAR — Best spot on South side; Morgan Park district; annual income about \$160,000. Hilltop 5-2440

Owner will sacrifice PET SHOP — Southwest. Fish, Birds, all Bird and Pet Supplies. Reasonable. Recently decorated. Good location. Leaving city. LUdlow 5-0173 Ask for Joe

Northwest Side — Attention! — Jewelers - Watchmakers! — JEWELRY STORE by owner. Established 1938. Needs watchmaker. Ill health forces sale. Asking \$3,000 for cost of jewelry inventory. No charge for sale. counter fixtures, etc. Inspection invited. H. C. Folkes, 2949½ W. Armitage, CApitol 7-0545.

DRESS SHOP — Lingerie, blouses, hosiery. Good potential. Far N.W. side. Reasonable. Owner. NEwcastle 1-2658

FLORIST SHOP — Small down payment. We will finance. North side. TOWnhall 3-8512 Reasonable. Ask for Ralph

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S Cool BASEMENT

5,000 kvadratnih jardov po nezaslišano nizki ceni!

3-DIMENZIJSKE-VSE VOLNENE PREPROGE

WILTON BROADLOOM

Narejene za prodajo po 11.95 kvadratna jarda

9, 12 in 15-čevljev široke

7.88 kvadratni jard

Pomislite... prihranite si 4.07 pri jardi

Samo v May Co. kleti... poznana širom Clevelanda radi finih preprog po nizkih cenah... vam more prinesiti tako posebno kot je ta. Vidite odlične 3-D vzorce, katere napravijo 3 različne visočine tkanine. Trdno, tesno pletena tkanina na površini ne kaže odtisov stopinj... se ne poltači in ne kaže obrabe.

Poslužite se našega načrta za odplačevanje...NOBENEGA PREDVPLACILA

BEIGE ZELENA

SIVA NUTRIA

Prosimo prinesite povprečno mero sohe

The May Co.'s Cool Basement oddelek s preprogami